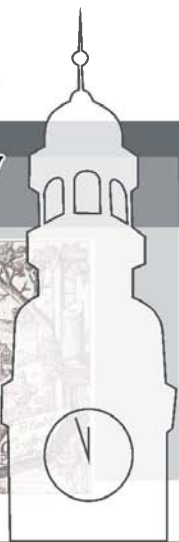


BULLETIN No 156/1 - 2008

Společnosti přátel historie města Chrastavy



Byli naši generálové opravdu tak moudří?

Letos si připomeneme tragické události před sedmdesáti lety. Rok 1938 je v našich novodobých dějinách zapsán černým písmem. Byl to rok odtržení našich pohraničních oblastí, rok zrady našich tehdejších sudetoněmeckých spoluobčanů, kteří otevřeně a hlasitě vykřikovali, že si přejí připojení k sousední Hitlerově tzv. Velkoněmecké říši. Byl to rok přijetí potupné Mnichovské dohody. Na této mezinárodní listině se objevily podpisy dvou západoevropských mocností, které jsme celých dvacet let od vzniku Československé republiky považovali za své přátele a ochránce.

„Zvoní zvon, zrady zvon
čí ruce jej rozhoupaly ?

Francie sladká, hrdý Albion -
a my jsme je milovali...“

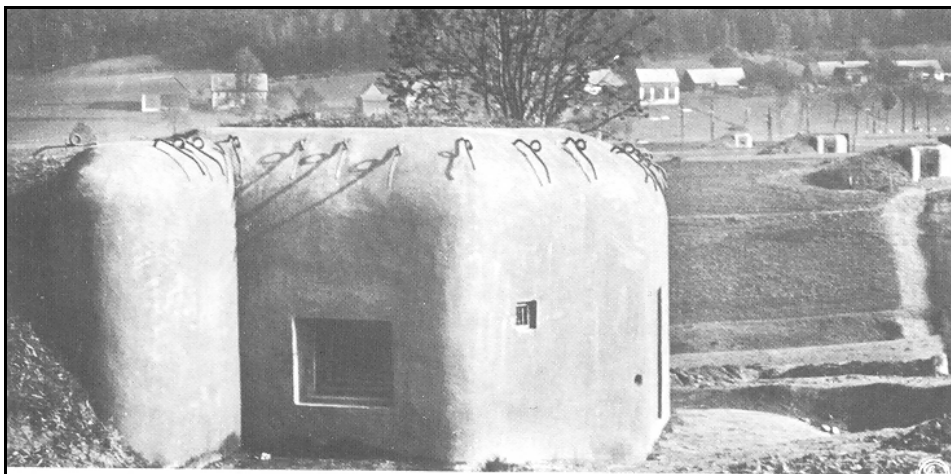
Tato trpká slova napsal tehdy oblíbený básník František Halas.

30. září 1938 podepsali zástupci čtyř velkých evropských států tzv. **MNICHOVSKOU DOHODU**. Bylo to Německo, Itálie, Anglie a Francie.

Českoslovenští vojáci nastoupili rychle a spořádaně při druhé mobilizaci v září 1938 do nedávno vybudovaných železobetonových opevnění (bunkrů) a byli připraveni se bránit proti německé přesile, až na nás zaútočí.

Nemůže snad být pro vojáka větší ponížení, než se bez jediného výstřelu vzdát nepříteli, i když je připraven k boji a odhodlán bránit svou vlast. Mnichovská „dohoda“ jakýkoli odpor našich vojáků zakazovala. Se slzami v očích opouštěli tehdy naši vojáci nedobytné pevnosti, postavené v několika pásmech. V Krkonoších a na jiných těžko přístupných místech nosili pytle s cementem po horských stezkách koně. Celá ta výstavba opevnění stála miliardy tehdejších československých korun.

Dnes již o těchto událostech hovoříme většinou v klidu. O připravenosti československé armády v době ohrožení hitlerovským Německem se vyprávějí legendy, ale je konečně potřeba podívat se pravdě do očí.



Nově postavené lehké opevnění – „ropík“ na úpatí Ovčí hory nad osadou Bedřichovka.

Od roku 1933, kdy se dostal

Hitler k moci, se zvyšovalo reálné nebezpečí válečného konfliktu. Byly vypracovány plány na výstavbu několika pásem opevnění. Od roku 1936 do Mnichova v roce 1938 bylo vybudováno několik tisíc pevností různého typu a velikosti. Až potud se zdá všechno v nejlepším pořádku.

Ale...

1. Opevnění se budovala podél německých hranic, avšak ne na hranicích s Rakouskem. Prý je to neutrální stát, který by nás nikdy nepřepadl, a tak je zbytečné budovat drahá obranná opevnění. (Víme, jak to dopadlo. Němci obsadili Rakousko dřív než ČSR a vrhli na Moravu z jihu, aniž by jim v tom bránily nějaké překážky.)
2. Mnohem horší je výtka číslo 2. Výstavba bunkrů probíhala v období 1936 – 38. Celý program však měl mít čtyři

etapy. Podle gen. Husárka mělo být vybudováno celkem **1.276** těžkých a **15.463** lehkých obranných objektů.

A teď pozor!

1. etapa měla trvat do zimy roku **1941-42**.
2. etapa byla plánována na období **1941-45**.
3. etapa měla probíhat v roce **1946**.
4. etapa měla pokračovat až do roku **1951**.

Nad takovými úvahami zůstává rozum stát. **Jak je možné, že naši zkušení generálové, jimž byla svěřena obrana naší republiky, neodhadli vážnost situace a věřili Hitlerovi natolik, že by mohl s napadením ČSR a rozpoutáním 2. světové války čekat tak dlouho?**

Opět se ukazuje, že nad zdravým rozumem převládaly teoretické výpočty, které plánovaly obranu naší země na dvě desítky let, i když každý normální člověk (nevoják) vytušil, že přepadení ČSR je otázkou nejbližší budoucnosti...

Kolem armády naší 1. republiky se vytvořila jakási oslavná gloriola, která přetrvává dodnes.

Ano, nástup do opevnění probíhal organizovaně a rychle. Často se traduje klišé, že „naše armáda byla dobře připravena“, že „patřila k nejlépe vyzbrojeným armádám v Evropě“ atd.

Je to skutečně pravda? Pak si ovšem zasloužila lepší a předvídavější vedení, než měla.

Byla ukončena sedm let trvající světová válka s bitvou u Stalingradu a koncentračními tábory, vzdušnými bitvami a svržením prvních dvou atomových pum, ale v srdci Evropy se ještě šest let po válce – podle dlouhodobých plánů – stále ještě budovaly bunkry proti Hitlerovi.

Byla to neodpuštělná krátkozrakost...

PhDr. F. Vydra

Z předvánoční schůzky SPHMCH

V úterý **11. prosince 2007** se letos naposled sešli členové SPHMCH ve **Führichově domě** na své poslední schůzce. Vytopit velkou místnost v přízemí není maličkost a pan Šulc již dvě hodiny před začátkem topil v kamnech.

Účast byla dobrá (14 členů). Hodnotila se činnost spolku během celého roku. Jako nejuspěšnější byly hodnoceny **autobusové zájezdy na Lounsko a Šluknovsko**.

Hovořilo se o **vánočních tradicích a zvycích**, o novinkách na **knižním trhu (historická tematika)**. Uvažovalo se o zájezdech v roce 2008. Je pravděpodobné, že členové SPHMCH navštíví v první polovině února pražskou **výstavu VALDŠTEJN A JEHO DOBA**.

Padl návrh, že by bylo vhodné rozšířit členskou základnu o několik mladších zájemců. To se bohužel příliš nedaří.

A ještě jeden názor stojí za pozornost:

Když SPHMCH na jaře roku 1990 vznikla, bylo před ní mnoho úkolů. Tisícileté dějiny Chrastavy připomínaly čistý, nepopsaný list. Postupně se bílá místa zaplňovala. A teď, po sedmnácti letech činnosti, se začíná zdát, že nic velkého a objevného na členy již nečeká. Společnost by potřebovala nějaký nový, podnětný impuls...

Všichni členové Společnosti přejí všem čtenářům BULLETINU a svým sympatizantům v novém roce 2008 pevné zdraví, mnoho štěstí a osobních úspěchů.

O původu názvu města Žitavy (Zittau)

O tom, jak vznikl název některého města, existují obvykle různé domněnky, pověsti a dohady. Každý z nás zná pověst o původu města Prahy, víme, že název našeho města Chrastavy pochází z lužickosrbského pojmenování „U chros-ću“ (porovnej podobné názvy Chrást, Chrastná, Chrastová atd., v Horní Lužici existuje obec Chróstawa a Chróscicy).

Slyšíme-li název nedalekého města **ŽITAVA**, každému Čechovi je jasné, že je tento název odvozen od slova žito (obilí). Zřejmě byla v okolí tohoto města úrodná půda a obilí se tam pěstovalo ve velkém množství, případně se i vyváželo do méně úrodných podhorských míst.

Od roku 1635 připadlo toto město na základě určitě mezinárodní smlouvy k Německu (k Sasku). Dostalo tedy nové, německé pojmenování **ZITTAU**, což je zkomolený slovanský název. Vyslovil-li Němec toto slovo, nic mu to nepřipomíná, takový výraz bychom i v tom nejpodrobnějším německém slovníku marně hledali.

Při mé poslední návštěvě Žitavy se mi dostala do rukou nevelká knížka, ve které se vysvětloval název města naprosto nehistoricky. Před dávnými staletími prý v tom kraji žila krásná dívka – napůl víla a napůl člověk – jménem

Zitavia. A právě podle jejího jména prý dostalo svůj název i celé město. Kdo byla ona záhadná Zitavia? Je přímo nápadné, že má toto jméno **l a t i n s k o u** koncovku (jako např. Cracovia) a až příliš se podobá názvu Zittau.

Zdá se být naprosto jasné, že tato pověst o krásné dívce byla uměle vytvořena, aby se dal německý název Žitavy zdůvodnit a vysvětlit. A přitom by bylo tak jednoduché přiznat, že má toto město český (slovanský) původ. Jenže přeložit tento název do němčiny by nevypadalo příliš vábně. Muselo by se jmenovat **Roggenstadt** nebo **Getreidestadt**. A to by se jeho obyvatelům příliš nelíbilo již proto, že dnes je to spíš město průmyslové a žito (obilí) nehraje tak důležitou roli.



- fv -



PRAŽSKÁ VÝSTAVA O VALDŠTEJNOVI

Společnost přátel historie města Chrastavy chystá na sobotu

9. února 2008 zájezd do Prahy na výstavu

ALBRECHT Z VALDŠTEJNA A JEHO DOBA.

Zájemci se mohou hlásit v městském infocentru (muzeu)

u p. Vydry nebo p. Šulce.

V případě, že bude přihlášen pouze malý počet zájemců, jelo by se autobusem Student Agency. Bude-li zájemců dostatek, objednáme vlastní autobus. Cena zájezdu by byla asi **200,-Kč**

(bez ceny vstupenky,)

Neváhejte a přihlaste se co nejdříve !!!

Svatý Václav v Anglii a v Americe?

Možná, že mnohý čtenář nad tímhle nadpisem krouží hlavou. O tom, že by patron české země cestoval po světě, to nás přece ve škole neučili...Hlavní námitka však je ta, že v 10. století, kdy kníže Václav z rodu Přemyslovců žil, nikdo o existenci Ameriky neměl ani nejmenší tušení. Po centru dnešního New Yorku tehdy spásala trávu stáda bizonů, po mrakodrapech nikde ani památky.

A přece. Až se letos 25. prosince (to je hlavní vánoční den v anglosaských zemích) rozzáří svíčky na stromcích ve Velké Británii, v Kanadě, v Austrálii či v USA (ve všech zemích, kde je úředním jazykem angličtina) a děti začnou zpívat koledy, nejnámější z nich bude ta o **dobrém králi Václavovi**. Angličané a Američané jsou většinou velmi slabí v zeměpisu a pletli si často Československo s Jugoslávií (i když oba státy dnes změnilý svůj název, pochybuji o tom, že by se jejich zeměpisné znalosti zlepšily), ale tu koledu, která se v jejich mateřštině jmenuje **Good King Wenceslas** dovede každé malé dítě. Zdá se mi, že my máme koled mnohem víc a že jejich melodie jsou mnohem hezčí, ale ta anglo-americká koleda je zajímavá tím, že je to vlastně zpívaný vánoční příběh s mnoha slokami.

O čem se v tomto příběhu zpívá? Existuje i česká verze té koledy? Jistěže ano. Obsah je následující:

V den svatého Štěpána (26. prosince) seděl král Václav (Povšimněte si historické chyby: náš svatý Václav byl pouze kníže a ne král!) u okna ve svém hradě a díval se ven na zasněženou krajinu.

Vtom si všiml, že se brodí sněhovými závěsemi jakýsi chudý muž se sekerou v ruce a směřuje k lesu. Tam začal osekávat suché větve, aby se jeho početná rodina mohla o Vánocích ohřát.

Když to dobrý král Václav spatřil, bylo mu chudáka upřímně líto. Řekl pážeti, aby šel a toho neznámého muže přivedl k němu na hrad. Páže otevřelo dveře, a když zvenku zafoukal ostrý studený vítr, dveře zase přibouchlo a odmítlo splnit královův rozkaz.

A právě v tom okamžiku bylo možno poznat dobré, zlaté srdce českého panovníka. Nejen že neposlušné páže nepotrestal, ale sám si navlékl kožich a beranici a vydal se za chudákem do mrazivého, větrného počasí. Začal jej přemlouvat, aby s ním šel do hradu. Tam jej bohatě pohostil a ještě mu dal s sebou spoustu dáreků pro jeho rodinu...

Co myslíte? Domnívají se Angličané, Američané, Australané či Kanadané, že jsou všichni Češi takoví dobráci ??? Snad by si to i mysleli, jenomže nevědí, že jejich slovo Wenceslas je naše české Václav a především nemá většina z nich tušení, kde ta malá země vůbec leží.

František VYDRA

Říká se, že letopočty s osmičkou na konci, znamenaly v dějinách naší země důležité události (1348, 1618, 1648, 1848, 1918, 1938, 1948, 1968...).

A v historii města Chrastavy? Uveďme si několik příkladů.

1868 – Byla dokončena přestavba kostela sv. Vavřince, která trvala dva roky; z původní barokní stavby vznikla nyní novogotická. Nový kostel byl vysvěcen litoměřickým biskupem.

1918 – Po skončení 1. světové války a rozpadu Rakouska – Uherska se stala Chrastava součástí nově vzniklé Československé republiky, i když většina jejích obyvatel byla německého původu.

1938 – Železobetonové bunkry v okolí města byly obsazeny příslušníky československé armády. Po podepsání Mnichovské dohody (30.9.1938) však museli naši vojáci pevnosti opustit a vydat území tzv. Sudet německé armádě bez jediného výstřelu.



BULLETIN

Společnosti přátel historie města Chrastavy

No 156 / 1 - 2008

Vydává Společnost přátel historie města Chrastavy
Připravil: PhDr. F. Vydra

Sazba, tisk a distribuce je zajišťována prostřednictvím
Chrastavských listů – zpravodaje MĚÚ Chrastava.

2008



1

Po		7	14	21	28
Út	1	8	15	22	29
St	2	9	16	23	30
Čt	3	10	17	24	31
Pá	4	11	18	25	
So	5	12	19	26	
Ne	6	13	20	27	

2

	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	
	3	10	17	24	

3

	3	10	17	24	31
	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30

4

Po		7	14	21	28
Út	1	8	15	22	29
St	2	9	16	23	30
Čt	3	10	17	24	
Pá	4	11	18	25	
So	5	12	19	26	
Ne	6	13	20	27	

5

	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30
	3	10	17	24	31
	4	11	18	25	

6

	2	9	16	23	30
	3	10	17	24	
	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
	1	8	15	22	29

7

Po		7	14	21	28
Út	1	8	15	22	29
St	2	9	16	23	30
Čt	3	10	17	24	31
Pá	4	11	18	25	
So	5	12	19	26	
Ne	6	13	20	27	

8

	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30
	3	10	17	24	31

9

	2	9	16	23	30
	3	10	17	24	
	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	

10

Po		6	13	20	27
Út		7	14	21	28
St	1	8	15	22	29
Čt	2	9	16	23	30
Pá	3	10	17	24	31
So	4	11	18	25	
Ne	5	12	19	26	

11

	3	10	17	24	
	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	
	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30

12

	1	8	15	22	29
	2	9	16	23	30
	3	10	17	24	31
	4	11	18	25	
	5	12	19	26	
	6	13	20	27	
	7	14	21	28	